

**Otevřená výzva zástupců právnické obce
Vládě České republiky, Ministerstvu zdravotnictví a médiím**

**Neširte nepravdivé informace
Očkovat nezletilé proti onemocnění covid-19 bez písemného souhlasu
zákonného zástupce nelze**

My, níže jmenovaní právníci, tímto veřejně vyzýváme zástupce Vlády České republiky, Ministerstva zdravotnictví a médií, aby neprodleně přestali šířit nepravdivé informace o tom, že právní řád České republiky umožňuje vykonat zdravotní zákrok, spočívající v podání očkovací látky proti onemocnění covid-19, na nezletilém (tedy osobě, která nedovršila 18. rok věku) bez souhlasu zákonných zástupců s tím, že ani sám nezletilý nemusí souhlas udělit v písemné formě.

Právo České republiky upravuje podobné situace zcela jednoznačně, a to hned v několika právních předpisech:

- ust. § 95 občanského zákoníku stanoví: „**Nezletilý, který není plně svéprávný, může v obvyklých záležitostech udělit souhlas k zákroku na svém těle také sám, je-li to přiměřeně rozumové a volní vyspělosti nezletilých jeho věku a jedná-li se o zákrok nezanechávající trvalé nebo závažné následky.**“
- ust. § 96 odst. 2 občanského zákoníku stanoví: „**Písemnou formu vyžaduje i souhlas k zákroku, který zdravotní stav člověka nevyžaduje; to neplatí, jedná-li se o kosmetické zákroky nezanechávající trvalé nebo závažné následky.**“
- ust. § 100 odst. 2 občanského zákoníku stanoví: „**Nesouhlasí-li zákonný zástupce se zásahem do integrity osoby uvedené v odstavci 1, ač si jej tato osoba přeje, lze zákrok provést na její návrh nebo na návrh osoby jí blízké jen se souhlasem soudu.**“
- ust. § 52 odst. 6 písm. a) zákona o léčivech stanoví: „**Na nezletilých osobách lze klinické hodnocení provádět pouze tehdy, pokud byl získán informovaný souhlas rodičů, popřípadě jiného zákonného zástupce; tento souhlas musí vyjadřovat předpokládanou vůli nezletilé osoby účastnit se klinického hodnocení, je-li to vzhledem k jejímu věku a popřípadě rozumovým schopnostem možné; lze jej kdykoli odvolat, aniž by tím byla nezletilé osobě způsobena újma**“

Z uvedeného vyplývají následující skutečnosti:

1. Očkování proti covid-19 nelze provést na nezletilém bez souhlasu zákonných zástupců, je-li splněna alespoň jedna z následujících podmínek:
  - a. Nejde o obvyklou záležitost.
  - b. Očkování zanechává trvalé nebo závažné následky.
2. Souhlas k očkování proti covid-19 musí mít písemnou formu, jde-li o zákrok, který nevyžaduje zdravotní stav člověka.
3. Má-li být očkování provedeno léčivem (vakcínou), která je ve stádiu klinického hodnocení, nelze ho provést bez souhlasu zákonných zástupců.

S ohledem na shora uvedené i níže přiložené odborné stanovisko **jsme přesvědčeni, že tvrzení, že provedení očkování proti onemocnění covid-19 bez souhlasu zákonných zástupců je v souladu s právem, je nepravdivé.**

Důrazně upozorňujeme na riziko nesprávného výkladu ustanovení § 35 odst. 1 zákona o zdravotních službách, které stanoví, že zdravotní službu lze provést nezletilému na základě jeho souhlasu, jestliže je provedení takového úkonu přiměřené jeho rozumové a volní vyspělosti odpovídající jeho věku. Toto ustanovení nelze vykládat izolovaně, vždy je

třeba ho doplnit o podmínky dané v ustanovení § 95 a násl. občanského zákoníku. Jde navíc o ustanovení, které má zejména chránit nezletilého před provedením zákroku bez jeho souhlasu, byť se souhlasem zákonného zástupce.

Každá osoba, která nezletilého naočkuje proti onemocnění covid-19 bez písemného souhlasu jeho zákonných zástupců (či souhlasu soudu v intencích ust. § 100 odst. 2 občanského zákoníku), se tak v případě vzniklé újmy vystavuje riziku sankcí nejen v oblasti civilněprávní (vč. případné osobní odpovědnosti za vzniklou majetkovou i nemajetkovou újmu), ale i v oblasti trestněprávní (což platí nejen pro fyzické osoby, ale i obchodní společnosti apod.).

V této souvislosti výslovně upozorňujeme na skutečnost, že tuto jednoznačně danou podmínku písemného souhlasu zákonných zástupců nelze obejít ani pomocí internetové registrace či jiným obdobným způsobem.

Seznam zúčastněných právníků:

1. JUDr. Tomáš Nielsen
2. Mgr. Ondřej Svoboda
3. Mgr. Lenka Trkalová
4. Mgr. Vladimír Mrkvička
5. JUDr. Petr Vacek
6. Mgr. Marcela Valtrová
7. Mgr. Hana Wernerová
8. Mgr. Anna Zimová
9. Mgr. Kamil Polách
10. JUDr. Vladana Vališová, LL.M.
11. JUDr. Denisa Sudolská
12. Mgr. David Zahumenský
13. Mgr. Vendula Zahumenská, Ph. D.
14. Mgr. Zuzana Candigliota

(Pokud se k této výzvě právníků chcete připojit, kontaktujte nás, prosím, na adrese office@nielsenlegal.cz)

**Odborné stanovisko k právnímu výkladu možnosti očkování dětí bez souhlasu zákonných zástupců
(MUDr. Hana Zelená, Ph.D., RNDr. Zuzana Krátká, Ph.D. a MUDr. Vladimír Čížek)**

K otázce obvyklosti

Očkování proti covid-19 rozhodně nelze považovat za obvyklou záležitost. Očkování proti koronaviru je v historii prvním očkováním, ke kterému se přistupuje v tak krátké době od zahájení třetí fáze klinického hodnocení, v tak obrovském rozsahu a za použití vakcín fungujících na novém principu, který dosud při očkování lidí nikdy nebyl použit (genové mRNA vakcíny, virové vektorové vakcíny). V medicíně platí zásada *primum non nocere*, tedy především neuškodit. Etický kodex ČLK v paragrafu 2 odst. 17 praví: „Nový způsob léčení je možné použít u nemocného až po dostatečných biologických zkouškách, za podmínek dodržení Helsinské konvence a Norimberského kodexu, pod přísným dohledem a pouze tehdy, pokud pacienta přímo nepoškozuje“. Tím opatrněji by se mělo přistupovat v případě, kdy jde pouze o preventivní očkování.

K otázce trvalých či závažných následků

U očkování dětí by měl výrazně převažovat předpokládaný benefit z očkování nad případnými riziky. Na straně benefitu stojí ochrana dětí před následky nemoci covid-19. Riziko úmrtí dětí na covid-19 je však zcela minimální. Syndrom PIMS-TS je vzácný a dosud u něj nebyla prokázána přímá souvislost s nemocí covid-19. Očkování proti covid-19 je rizikem a může zanechat trvalé či závažné zdravotní následky. Mezi nežádoucí účinky patří např. anafylaktický šok, který se objevuje krátce po podání vakcíny. Z dalších zdravotních komplikací to jsou akutní periferní obrna lícního nervu, poruchy spánku, myokarditida (zánět srdečního svalu) a perikarditida (zánět blány obklopující srdce), poruchy krevní srážlivosti. Vzhledem ke krátké době používání vakcín proti onemocnění covid-19 nejsou zatím známy případné pozdní nežádoucí účinky, které mohou být závažného charakteru a mohou se projevit až po delší době. Nelze vyloučit ani rozvoj nádorového bujení nebo poškození genů, protože zatím nebyly provedeny studie genotoxicity a kancerogenity. Z minulosti jsme již podobné situaci s očkováním nedostatečně otestovanou vakcínou čelili. V roce 2009 byla v některých zemích plošně aplikována vakcína Pandemrix¹ proti prasečí chřipce, načež došlo k rozvoji narkolepsie u několika set mladých lidí. Teprve poté bylo od očkování upuštěno.

K otázce nezbytnosti očkování z důvodu zdravotního stavu člověka

Děti mají fyziologicky jiné nastavení imunitního systému než dospělí. Děti velmi dobře využívají T buněčnou² imunitní odpověď i složky tzv. nespecifické imunity. Děti mají méně receptorů ACE2³, které jsou potřeba pro vstup koronaviru do buněk. Děti produkují⁴ při infekci méně prozánětlivých cytokinů, které se účastní poškození plic. Minimálně z těchto důvodů jsou děti méně ohrožené infekcí než dospělí. Stálá komise pro očkování (STIKO)⁵ v Německu očkování u dospívajících ve věku 12 až 17 let obecně nedoporučila. Podle ní je vhodné očkovat jen děti s jiným rizikovým onemocněním, a to po lékařské konzultaci. Umožňuje očkovat děti, pokud to rodič požaduje a zná rizika, ale nevidí v tom pro děti přínos. Potřeba očkování dětí se ospravedlňuje potřebou nastavit kolektivní imunitu a ochránit rizikové skupiny. Tím ale přeneseme rizika z jedné skupiny lidí (nemocní a staří lidé, kteří z vakcinace mohou profitovat) na jinou skupinu lidí (mladší lidé, kteří by nemoc zvládli, ale díky vakcinaci mohou mít poškozené zdraví). Očkování dětí je odůvodněné pouze v individuálních případech, pokud by z něj konkrétní dítě mělo prospěch kvůli svému nepříznivému zdravotnímu stavu.

K otázce klinického hodnocení očkovacích látek

Jak vyplývá z veřejně dostupných informací o současných očkovacích látkách proti covid-19, všechny se nacházejí ve 3. fázi klinického hodnocení, přičemž tato fáze bude ukončena nejdříve v říjnu 2022, klinické hodnocení pediatrických pacientů by pak mělo být ukončeno až v červenci 2024.⁶

---

1 [Narcolepsy Following 2009 Pandemrix Influenza Vaccination in Europe | Vaccine Safety | CDC](#)

2 <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33726544/>

3 <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7242205/pdf/main.pdf>

4 <https://link.springer.com/article/10.1007/s11596-021-2318-1>

5 https://www.rki.de/DE/Content/Infekt/EpidBull/Archiv/2021/23/Art_01.html

6 <https://clinicaltrials.gov/ct2/show/NCT04368728?term=NCT+04368728&draw=2&rank=1>

https://www.ema.europa.eu/en/documents/pip-decision/p/0179/2021-ema-decision-23-april-2021-acceptance-modification-agreed-paediatric-investigation-plan-highly_en.pdf

https://www.ema.europa.eu/en/documents/pip-decision/p/0003/2021-ema-decision-5-january-2021-agreement-paediatric-investigation-plan-granting-deferral-covid-19_en.pdf